

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

impactas Episcopis Gallicanis, ac si debita apostolica fedi reverentiam contemnerent viderentur repudiata Episcopi illius appellatione, tum etiam ut Nicolao suppliciter significantur iudicatum ab illis fuisse Rothadum, qui ad iudicium electorum provocaverat, juxta canones Africanos & decreta sancti Gregorij. Hæc sunt verba Hincmari in epistola ad Nicolaum: Cum eo, id est, Rothado, quia vobis placet, cui cuncta bona placent, mittimus vicarios nostros, non ut accusatores ad conflegendum, sed ut à Rothado atque à vicinis nostris, qui causam pleniter ac veraciter aut nesciunt aut scire non volunt, accusati, quod non in contemptum sedis apostolicæ appellentem Rothadum secundum Sardicenses canones sedem apostolicam, sed eum qui ad electorum iudicium de certis capitulis provocavit, juxta Carthaginenses & Africanos canones ac decreta beati Gregorij, regulariter iudicavimus, vestra summæ auctoritati humiliter intimandum.

XI. Demum Hincmarus orat Nicolaum ut rationem habeat canonis Carthaginensis, qui vetat appellari à iudicibus electis, tamen si ij duodecim non essent; cum præfertim in causa Rothadi integer ex consensu partium fuerit iudicum numerus, à quibus dein lata sententia est. Quod si ea sententia infringatur, pessumdari hoc unico facinore auctoritatem Metropolitanorum, funditus everti vigorem ecclesiasticæ disciplinæ, & iudicia synodorum in contemptum abitura, etiam apud laicos. Ut cumque se res habeat, si post monitiones illas Papa ex speciali gratia, & intuitu misericordiæ, Rothadum restituere velit, nolle se auctoritati ejus obstitere, malle enim se credere multa Nicolao revelata esse quæ aliis sunt abscondita & occulta.

CAPVT XXIV.

Synopsis.

I. Rothadus à Nicolao Papa restitutus est in integrum. Inventata autem Hincmaro depositionis pœna si restitutionis executionem impediatur. Vult tamen ut si quid Rothado objicitur, accusatio peragatur apud sedem apostolicam.

II. Regulam prorsus novam invchere conatur Nicolaus, synodum nempe provincialem non posse deponere Episcopum, etiamsi apostolicam sedem non appellaverit, expellendaque esse mandata specialia Summi Pontificis.

III. Contendebat Nicolaus iudicia Episcoporum inter majores causas numerari, quod negabant Galli. Urget Nicolaus, interrogatque quanam tandem cause sint majores si iudicia Episcoporum in eum censum referenda non sunt.

IV. Non contradicit Nicolaus Gallorum regulam, Tom. II.

qui aiebant provocari non posse à iudicibus electis. Sed obliquè agens, ait ei locum esse non posse in causa Rothadi. illum enim non appellasse iudices electos, quod verum est.

V. Rothadus itaque sedem suam recepit. Sed tamen Galli non dicebant à regulis suis. Probatur ex Hincmaro, qui synodi iudicium contendit non fuisse casatum, sed Rothado humiliter poscenti veniam ab apostolica sede datam. Synodum vero Gallicanam his decretis paruisse, ut præcipiunt antiqua regula.

VI. Galli optimo jure contendebant appellari non posse à iudicibus electis. Nicolai tamen desiderium consentaneum prorsus rationi erat. Rothadus enim non appellaverat expressè iudices. Præterea, pendente appellatione nihil temerari debuit inconsulta sede apostolica.

VII. Certa est regula, appellari non posse à iudicibus electis. Cui & Romani Pontifices assentiuntur. Apud Græcos vetita erat appellatio à sententia iudicum electorum.

VIII. Appellari non posse à iudicibus electis existimabat etiam divi Bernardus.

I. ROMAM itaque profectus Rothadus Episcopus Sueffionensis juxta præceptum Nicolai, illic semestrem integrum commoratus est, adventum vicariorum Episcoporum expectans. Sed cum illi se per literas excusassent, eo prætextu, quod Italia undique obsepta esset armis hostium, significassentque præterea impositam sibi non fuisse curam accusandi Rothadum, Nicolaus congregato Romæ Concilio anno DCCC LXV. Rothadum in eum statum restituit in quo erat ante sententiam excommunicationis & depositionis in illum latam. Tum Regem Carolum Calvum orat ut decreti hujus executionem protegat, Episcopumque illum restitui jubeat. Hincmarum verò objurgans, depositionis pœnam intencat si decreti hujus executionem impediatur. Declarat tamen eam sibi mentem esse ut si quid Rothado objicitur, accusatio institui & peragi possit apud apostolicam sedem.

Nicol. ep. 44i ad Carolum.

II. Sed in primis consideranda est epistola Nicolai ad Episcopos Gallicanos, in qua rationem reddit eorum quæ à se gesta erant in causa Rothadi. Et tamen cum contemni & atteri turpe ac fordidum arbitraretur, ac ulcisci vellet auctoritatem suam, quam in eo violatam esse existimabat quod Episcopi dejecti appellationem admittere iudices nollent, regulam invchere conatur non solum canonibus receptis & decessorum suorum praxi contrariam, sed etiam variis fuimet constitutionibus in superioribus epistolis contentis. Itaque regula ab eo proposita, pompæ nimirum plena, est hæc, synodum provincialem non posse deponere Episcopum, etiamsi apostolicam sedem non appellaverit, expectandaque esse mandata specialia Summi Pontificis. Diferta in eam

Z z ij

rem sunt verba ejus in ea quam diximus epistola ad Episcopos Gallicanos: *Etsi sedem apostolicam nullatenus appellasset, contra rot tamen & tanta vos decretalia efferre statuta, & Episcopum inconsultis nobis deponere, nullo modo debuisset.* Idipsum antea viva voce dixerat in Sermone quem habuit in concilio Romano, cujus hæc sunt verba: *Quaquam etsi nunquam provocasset, nunquam omnino præter scientiam nostram deponi debuerit: quia sacra statuta & veneranda decreta Episcoporum causas, utpote majora negotia, nostræ disiciendas censure mandarunt.* Decreta autem unde jus suum repetit Nicolaus non alia sunt quam ea quæ extant in collectione Isidori Mercatoris; quorum ipse veritatem propugnavit in epistola adversus Hincmarum, qui dixerat eas epistolas in codice canonum non esse relatas.

II I. Addit autem Nicolaus majores causas definiri non posse *sine censura sedis apostolicæ*, ut ait sanctus Leo, & judicia Episcoporum inter majora negotia numerari, quod Galli concedere volebant. *Sed dicitis*, inquit, *judicia Episcoporum non esse majora negotia.* Nihil autem aliud reponit quam eas haud dubiè causas esse majores, quod Episcopi primum gradum obtineant in Ecclesia, eorumque judicia ad se eò majore de causa pertinere quod etiam causas Clericorum inferioris ordinis, *cum tempus vel res exegerit*, judicare potest, juxta auctoritatem Innocentij in epistola ad Victricium, quem laudat, cujusque nos genuinum sensum aperuimus in capite decimo tertio hujus libri. Quoniam verò Hincmarus scripserat ad Nicolaum causas Metropolitanorum judicari non posse inconsulta sede apostolica, ait Nicolaus nullum se discrimen quoad hoc constituisse inter Metropolitanos ac reliquos Episcopos. Demum gravi interrogatione Gallicanos Episcopos urget Nicolaus, quæritque quænam tandem sint majora negotia sedi apostolicæ reservata si judicia Episcoporum in eum censum referenda non sint, cui interrogationi jam satisfactum est in eodem capite XIII. hujus libri.

IV. Quantum autem ad objectionem Gallorum, qui aiebant licitum non esse provocare à sententia judicum electorum, ei non contradicit aperte: sed oblique agens, ostendit locum ei esse non posse in causa Rothadi: illum enim non appellasse judices electos. Sanè Rothadus nonnullis Episcopis scripserat, ut eorum opem imploraret, non certè in præsens, sed postquam Summus Pontifex præcepisset causam retractari in provincia. Interim verò neque numerum judicum expresserat, neque declaraverat renuntiare se appellationi ad sedem apostoli-

cam, quò causam judicari sineret ab Episcopis electis. Contrà, perstitit postea in appellatione, quando damnatus est à præsentis judicibus. Ait deinde Nicolaus eum, postquam sedem apostolicam appellaverat, non potuisse provocare ad auctoritatem Romana minorem & inferiorem. Vnde colligi potest hæsuram illi fuisse aquam nisi appellatio ad sedem apostolicam antecessisset sententiam judicum electorum. Demum magna animi perturbatione & indignatione commotus regulam allegat à me prolata superiùs in paragrapho secundo hujus capituli.

V. Auctoritate itaque hujus judicij Rothadus sedem suam recepit. At Episcopi Gallicani non discesserunt à regulis suis; ut constat ex responsione Hincmari ad Episcopum Laudunensem, qui ei exprobraverat in irritum ab apostolica sede missam esse sententiã in Rothadum latam. Ait enim Hincmarus judicium synodi, quod latum fuerat & in executionem missum juxta canones, ab apostolica sede non fuisse cassatum, sed Rothado humiliter poscenti veniam ab ea sede datam, multis pro eo rogantibus. Papam verò flecti se passum esse, quòd Legati Episcoporum, qui causas judicij lati secum adferrebant, Romæ se non stirissent, prohibiti nimirum fauces Alpium transire, synodum verò Gallicanam hoc sedis apostolicæ decretum reverenter suscepisse, quemadmodum præscriptum est in antiquis regulis: atque id eò magis obtinere debuisset, quòd jam vita excessisset ille qui in loco dejecti ordinatus fuerat, & remoto obstaculo, satius fuisse pacem quam bellum amplecti, præsertim cum frater damnatus ad meliorem frugem se jam recepisset. Hæc compendio perstringere placuit, quæ fusiùs extant apud Hincmarum in capite quinto Opusculi I. v. Capitulorum, in quo hæc quoque verba habentur: *Nostrum judicium per regulas executum sedes apostolica nona cassavit, sed Rothado, qui ad eam fecit confugium, humiliter poscenti (quantum Legati nostri, qui causam ejus examinavimus, cum literis, sicut præcipiunt canones, prius non venerunt, clusas, id est, fauces & transitus Alpium, transire prohibiti) solatij benignitatem impendit.*

VI. Quòd si mihi sententiam quoque meam proferre liceat inter tantos viros, liberè dicam quid mihi in mentem venerit. Itaque existimo Gallicanos Episcopos optimo jure contendisse appellari non posse à judicibus electis, Nicolai verò desiderium rationi prorsus consentaneum fuisse in hac facti specie. Nam postulatio judicum electorum, quam isti contendebant factam fuisse à Rothado, non erat expressa, quan-

doquidem alium sensum recipere poterat. Præterea appellatio ad sedem apostolicam, quæ facta antè fuerat, cuique synodus Gallicana concesserat, prohibebat quodam modo ne quid Episcopi definirent inconsulta sede apostolica, præsertim cum reus in appellatione persisteret quando sententia adversus illum pronuntiata est.

VII. Artamen, ut dixi, consilio Gallo- rum prorsus favebat regula generalis, quæ conceptis verbis extat in canone Carthagi- nensi, cujus auctoritas recepta erat in Oc- cidente. Quin & Hadrianus ipse in Epito- me canonum hunc quoque Carthaginen- sem descripsit: *Item ut à iudicibus consensu partium electis non appelletur.* Sanè Ecclesia Gallicana insuperhabuit has ultimas Nico- lai epistolas, quæ politiam canonicam in reg- no receptam ex eo capite pessumdabant quòd pronuntiarent nullum Episcopum posse deponi inconsulta sede apostolica. Ita- que persistit eadem Ecclesia in observatio- ne trium regularum supra adductarum in ca- pitibus XXI. & XXI. hujus libri: quas dein inviolatas præstitit Hadrianus secun- dus anno octingentesimo septuagesimo primo, idest, sexennio post epistolas Nicolai, adeo ut etiam causas definiri voluerit *per ju- dicialium electorum.* Græci verò, in quorum colle- ctione descripti sunt canones Carthagi- nenses, nequaquam ambigunt quin vetita prorsus sic appellatio à sententia iudicum electorum, ut observant Zonaras, Balsa- mo, & Matthæus Blastares, qui ad confir- mandam hanc decisionem laudant libros Ba- silicon.

VIII. Adeo autem invaluerat apud Gallos hæc opinio, appellari nimirum non posse à sententia iudicum electorum, ut etiam ævo divi Bernardi persuasum omni- bus fuerit non licere. Scribens enim san- ctus ille vir ad Innocentium secundum Pa- pam de causa Abailardi, qui ob quadam doctrinæ capita in Concilio Senonensi dam- natus fuerat à iudicibus electis, ait: *Appella- vis ab electis iudicibus, quod non putamus licere.* Episcopi tamen Gallicani cesserunt appel- lationi, *reverentiæ causâ*, ut ait idem Bernar- dus in epistola sequenti. Pace tamen tanti viri dixerim, eo casu, quòd ageretur de fi- de, debuisse causam illam per appellatio- nem rei aut relationem iudicum devolvi ad apostolicam sedem. Difficultas enim hæc ad majora negotia pertinebat.

CAPVT XXV.

Synopsis.

I. Galli tandem cedere Romanis coacti sunt sub

initia tertiæ Regum nostrorum stirpis in causa Ar- nulphi Remensis Archiepiscopi. Castigatus Cardinalis Perronus, qui heic agi putavit de Arnulpho Episcopo Aurelianensi.

II. Violata fidei reus Arnulphus causam dixit in Concilio Remensi ubi prodicionem confessus coram duo- decim iudicibus, depositus est à synodo.

III. Quæsitum est in synodo an competens illa esset ad iudicandam causam absque auctoritate Summi Pontificis. Ad probandam necessitatem auctoritatis Ro- mana adducta sunt epistola illa apocrypha Pontificum Romanorum. Pro synodi verò potestate allati canones Africani, Antiocheni, Niceni, & auctoritas beati Gregorij, tum etiam exempla Egidij & Ebbonis Archiepiscoporum Remensium.

IV. Recepte tum non erant voluntarie cessiones episcopatum. De formula confessionis Episcoporum reorum. Ea fiebat singillatim apud confessores, in averione autem apud synodum. Aferentibus autem confessoribus ejusmodi peccatum fuisse admissum quod parva depositionis plenitudo esset, depositio perage- batur.

V. De depositione Ebbonis Archiepiscopi Remensi. Tres Episcopos elegit qui peccatorum suorum iudices essent. Tum tres rursus Episcopos confessionis sua testes postulavit. Quæ peracta, depositus est.

VI. Arnulphus quatuor confessores elegit, eisque crimina sua confessus. Sententia synodi damnatus est: quoniam neque Papam appellaverat ante electionem iudicum, neque postquam y electi erant.

VII. Exemplo Potami Bracavensis & Ebbonis Remensis colligit synodus canonicè deponi Arnulphum posse, & alium in loco ejus ordinari.

VIII. Arnulphus publicè proficitur violatam à se fuisse fidem Regi debitam. Brochardus Comes petiit ut prodicionis crimen expressè proficitur. Interecessit Ar- nulphus Episcopus Aurelianensis, dicens confessionem nemini singillatim fieri debere nisi Presbyteris. De- cernitur Arnulphi depositio.

IX. Subscripsit in actis cessionis episcopatus. Indi- catur discrimen esse inter resignationes quæ hodie fiunt sine causa & eas quæ tum fiebant ob crimen.

X. Ioannes XV. Episcopus hujus depositionis aucto- res suspendit à divinis. Gerbertus aut obsequendum non esse huic suspensioni, quod adversus canones decre- ta esset.

XI. Arnulphus restitutus est in alia synodo Remen- si, ob eam solam causam, quòd depositus fuisset abs- que consensu & auctoritate sedis apostolicæ. Probatum ex Gerberto.

I. REGULA à Nicolao primo prolata, nullam nempe depositionem pera- gi posse absque auctoritate Summi Pontifi- cis, retenta fuit in Romana sede: à qua Summi Pontifices non facile discedebant, nisi ea inciderent tempora ut acriter adver- sùm tendentibus concedere cogerentur. Ita- que universum orbem hujus novæ opinionis jugo colla submittere coegerunt, magnis illis nominibus veterum Pontificum ac Mar- tyrum munitæ quæ extant in titulis apo- crypharum epistolarum ab Isidoro collecta- rum, quarum auctoritati nemo contradice- bat. Gallia quoque ipsa cedere tandem co- acta est sub initia tertiæ Regum nostrorum

Zz iij